

Cal reformar la Constitució?

35 anys

La societat civil i la possible reforma de la Constitució

5 de desembre de 2013

35 anys de Constitució

CAL EMPRENDRE LA SEVA REFORMA?

Dia 6 de desembre commemoram el 35 aniversari de la celebració del referèndum constitucional de 1978. En els últims anys, la vigent Constitució Espanyola està en el centre del debat polític: reforma exprés per a consagrar l'equilibri pressupostari (nou article 135); proposta de reforma de la Constitució de gairebé tots els partits polítics de l'actual oposició (inclòs el PSOE); esgotament de les potencialitats de l'Estat de les autonomies, del que les dificultats de trobar "l'encaix" de Catalunya en el si de l'Estat Espanyol n'és allò més visible; proposta de reforma per a equiparar tots dos sexes en la successió del Cap de l'estat...

Coincidint amb aquest aniversari, la Fundació Gadeso vol copsar l'opinió de la societat civil sobre aquests 35 anys de Constitució i el seu futur immediat. Advocats, economistes, sociòlegs, politòlegs, educadors i empresaris reflexionen sobre la conveniència de modificar o no la Carta Magna i quins camins hauria de seguir aquesta possible reforma.

Antoni Aguiló

Filòsof polític

Professor del Centre d'Estudis Socials
de la Universitat de Coïmbra

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

1978-2013: la Constitució que no va poder ser

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Després de 35 anys de vigència, i tenint en compte l'actual panorama institucional, social i polític, ha arribat el moment de fer canvis per raons democràtiques, d'urgència social i justícia històrica. Tenim una Constitució anacrònica, insuficient i exhaurida. La Constitució no és una camisa de força. Per això necessitem transformacions que permetin construir col·lectivament la Constitució (el marc de convivència) que no va poder ser. Si volem parlar de reformes, jo parlaria d'una reforma global i en profunditat. Pens que aquesta hauria de ser una línia d'acció prioritària dels demòcrates d'avui perquè vivim un moment de vulneració sistemàtica de la Constitució, que s'ha convertit en una formalitat buida incapaç de satisfer les necessitats reals de la gent i de respondre a les aspiracions socials de la immensa majoria en matèria de salut, justícia, treball, habitatge, educació i serveis públics. Rere aquesta formalitat s'hi amaguen processos de desconstitucionalització, de derogació informal de drets i principis constitucionals. En funció dels interessos de les elits polítiques i econòmiques governants, s'activen i desactiven elements del sistema constitucional que, tot i seguir formalment en vigor, deixen de ser garantits en la pràctica per l'Estat. S'imposen, així, les anomenades mesures d'austeritat (privatitzacions, retallades, acomiadaments, etc.) dictades per la Troika (FMI, BCE i UE),

que confisquen drets conquistats. O es duu a terme la reforma exprés de l'article 135, pactada amb nocturnitat pels dos partits majoritaris, que constitucionalitza un règim deutecràtic, segons el qual el pagament del deute i l'obediència als mercats financers està per sobre dels interessos socials i vitals de les persones.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Crec que és necessària l'obertura d'un procés popular constituent que canalitzi les energies democràtiques de la societat disperses en els carrers i les places. Una reforma global de la Constitució seria una oportunitat per obrir un procés d'emancipació democràtica que aspiri a superar tant les insuficiències del procés constituent de 1977-78 com les seves inadequacions a la realitat d'avui. Òbviament, els continguts del procés haurien de ser decidits democràticament pels participants en aquesta nova esfera pública constituent. No hi ha models canònics ni receptes úniques, però a títol orientatiu es poden apuntar possibles línies a partir de les quals generar nous pactes constitucionals.

En l'àmbit polític, el procés constitucional constituent podria tractar, per exemple, sobre matèries com la forma d'Estat que volem, la reforma de l'actual sistema electoral partidocràtic, del finançament dels partits i la seva democratització, la laïcitat de l'Estat, l'extensió dels drets polítics (a les persones immigrades residents a l'Estat espanyol i el dret a sufragi a partir dels 16 anys) o l'ampliació dels mecanismes de control i participació popular per reforçar la democràcia participativa i transparent.

En l'àmbit econòmic, sobre qüestions com l'impagament del deute il·legítim, la intensificació de la lluita contra els paradisos fiscals, la redistribució de la renda a través del sistema impositiu o la consagració d'una nova visió del desenvolupament amb perspectiva social i mediambiental.

En l'àmbit social, podria girar al voltant de la substitució de la mercantilització de la vida amb l'enfortiment dels drets socials i econòmics degradats pels neoliberalisme (treball, habitatge, salut, etc.) i la constitucionalització de nous drets socials, com la renda bàsica d'emancipació.

En l'àmbit territorial, sobre la reforma de l'article 2, que fa referència a la "indissoluble unitat de la nació espanyola" que els pares de la Constitució espanyola volgueren assegurar, per discutir sobre el model d'organització institucional, així com per cercar una via democràtica de solució a les aspiracions dels pobles i nacions que conviuen a l'Estat espanyol, que podria passar pel seu reconeixement jurídic i territorial, obrint la porta a nous acords sobre el dret a la consulta i l'autodeterminació.

En l'àmbit jurídic, entre altres qüestions, sobre mesures contra els actes d'apologia de la dictadura franquista i el feixisme, el reconeixement dels drets dels desapareguts forçosos, dels assassinats i de les persones represaliades pel règim franquista, així com mesures de judici i càstig dels responsables econòmics i polítics de l'actual crisi-estafa.

I finalment, sobre la incorporació de nous drets culturals, bioètics i ambientals (drets digitals, eutanàsia, protecció contra el maltractament animal i ambiental, etc.).

Pere Albertí

Economista

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Ha tingut un procés de “maduració” que ha estat útil per iniciar la democràcia parlamentaria que tenim, però, a hores d’ara, és insuficient per un pas cap a una necessària democràcia participativa.

2. Opines que ha arribat l’hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, ha arribat l’hora de reformar-la.
Sí, és una qüestió prioritària.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

- La separació real dels poders de l’Estat. Els membres del poder judicial elegits sense cap interferència dels altres poders.
- Les Iniciatives Populars haurien de ser tingudes en comptes pels poders de l’Estat.
- La supressió del Senat actual. Un nou Senat hauria de ser un contrapès “real i eficaç” al Congrés.
- Reformar la llei electoral, que doni el mateix pes electoral a cada vot. Per cada ciutadà, un vot, visqui on visqui. També regulant el poder de les “majories absolutes”.

Toni Baos

Secretari General FECCOO - Illes Balears

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Va complir el seu paper per donar la cohesió social que es necessitava al seu moment. Ara ha tornat un àncora per al debat que responsablement toca abordar. Aquest debat és imprescindible i inevitable ja que és la pròpia crisi la que el provoca. Sense aquest debat reformista serà impossible avançar en les llibertats i procurar els nous espais i equilibris socials.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, la prioritat és la revisió d'aquells articles que ja no responen ni faciliten la cohesió social i podrien inclús fer-la augmentar si no es corregeixen.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

S'haurien de revisar prioritàriament aquells articles que treballin els nous espais i equilibris socials. Per altra banda, la "Carta Magna" ha d'assegurar i provocar la reforma fiscal que vetlli per l'equilibri del repartiment de la riquesa, al temps que consolidi i possibiliti el dret universal al treball, a una renda fixa mínima i una vivenda. Bases totes elles d'una vida digna.

La norma de les normes és, i ha de continuar essent, el baluard del benestar social.

Macià Blázquez

Activista del GOB

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

És una mostra que la democràcia diferida és molt imperfecta, amb sotmetiment de les institucions al poder del capital.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí. Eliminar el nou article 135 consensuat pel PP i el PSOE, que ens aboca a l'austericidi, perquè sotmet l'Estat del Benestar a la dictadura de les entitats financeres. El seu redactat dóna entrampa l'Estat i l'obliga a privatitzar dotacions públiques i mercantilitzar l'educació, la salut, els serveis socials...: "Los créditos para satisfacer los intereses y el capital de la deuda pública de las Administraciones se entenderán siempre incluidos en el estado de gastos de sus presupuestos y su pago gozará de prioridad absoluta".

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Afavorir la democràcia directa, retirant l'actual "carta blanca" als governants entre eleccions legislatives, reforçant els Parlaments en detriment de l'actual enfortiment del poder executiu, potenciant la presa de decisions mitjançant referèndums i donant més facilitats per presentar iniciatives legislatives populars.

Biel Caldentey – Maria Antònia Font

STEI

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Una eina que ha garantit drets a uns i no als altres. Les diferents nacionalitats de l'estat no hi estan reconegudes. D'aquí se'n deriva una injustícia i una desigualtat social, econòmica, cultural i lingüística que s'ha de corregir.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí. Reforma de dalt a baix. Que es reconeguin clarament les nacions de l'estat actual i el Dret a Decidir del pobles. I que es derogui la modificació de l'article 135 que prioritza el pagament del deute a les necessitats socials.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Prioritat i garantia de manera efectiva de l'atenció a les persones i garantir els serveis públics d'educació, sanitat, dret al treball i a l'habitatge digne. Reconeixement de les nacions de l'estat i del Dret a Decidir dels pobles. No a l'especulació immobiliària, respecte i compromisos pel medi ambient i el territori.

Pere Cerón

Director de continguts - Cadena SER Balears

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

La constitució espanyola necessita millorar per fer-nos progressar adequadament.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí. La més prioritària és la del títol VIII sobre organització territorial de l'Estat.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Títol I: enfortir drets d'igualtat de la dona i reconèixer explícitament el matrimoni homosexual. Acabar amb privilegis de la Església Catòlica.

Títol II: Eliminar discriminació de la dona en l'accés a la Corona.

Títol VI: Reformes encaminades a acabar amb el problema del govern de la justícia.

Títol VIII: Avançar en tot allò referent a la vertebració de l'Estat. Els principis del finançament autonòmic haurien de tenir més concreció. Millora de tot allò relatiu amb les competències autonòmiques. Supressió article 155 que permet la suspensió d'una autonomia.

Títol X: Més agilitat per poder reformar la Constitució.

Bernat Coll

President de PIMECO

- 1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.**

En el seu moment el text de la Constitució va ser l'adequat. Dit això, caldria plantejar-se si és necessari adaptar la Constitució als temps moderns.

- 2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?**

Sí. No prioritària però sí propera en el temps.

- 3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?**

El finançament de les autonomies i la monarquia.

Juan José Díez

Director Associatiu IdM
Responsable de Formació FeimTIC

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Ha fet possible la transició cap a la democràcia. Ara bé la democràcia que ha creat es minsa, els ciutadans donem un xec en blanc als polítics que val per quatre anys i no podem participar directament en decisions cabdals.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, però no només de la Constitució sinó del concepte d'Estat; estem a un punt mort, la gent es desafecta de la política perquè la seva participació es mínima, i crec que es una qüestió de la màxima prioritat.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Cal impulsar les llistes obertes i la responsabilitat directa de cada polític (amb nom i llinatges, no amagat a dins un grup parlamentari) davant els seus electors, en aquest sentit la disciplina de grup hauria d'estar prohibida. Cal fer un estat mes participatiu, amb mes consultes directes (via referèndum).

I cal redefinir l'estat federal que hem creat, sobren administracions, resulten ineficients, diputacions, cabildos, consells insulars no casen bé amb municipis, governs autonòmics i estat central, cal definir millor les competències, fixar-les a un àmbit i evitar-ne duplicitats i interferències.

Un altre exemple és el Senat, que ha esdevingut inútil i buit de contingut. Penso que és millor dissoldre el Senat o fer-lo un òrgan de representació del territori, però definint molt bé quin tipus de lleis hi han de passar i que fos darrera instància.

També estam en un bon moment per plantejar-se si volem continuar amb la monarquia o volem esdevenir república.

Maria Duran

Advocada

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Ha estat un avanç molt important en els drets fonamentals, especialment la igualtat que està recollida com a valor, com a principi general i com a dret fonamental ha tingut un desenvolupament que ha permès avançar quantitativament en la eradicació de la desigualtat que històricament han tingut les dones. La CE va establir un ordre territorial, mitjançant l'eufemisme de “nacionalitats” en lloc de “nacions”, que ha vertebrat l'Estat no sense dificultats. La Constitució és masculista en el llenguatge i en la successió a la corona, i pragmàtica en l'estat social sense reconèixer drets col·lectius que son essencials al estat de benestar.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, ha arribat l'hora de reformar la Constitució, però tenint en compte les circumstàncies polítiques, socials i econòmiques actuals considero que no es el moment oportú, no sigui que els drets fonamentals es vegin com un reducte a eliminar, igual que hem vist eliminar drets socials àrduament aconseguits.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

La Constitució hauria de rectificar el llenguatge masculí per fer un llenguatge inclusiu d'homes i dones, generalitzar la democràcia paritària, reconèixer les ONGs com eines de democràcia participativa al mateix nivell que reconeix els partits polítics, els sindicats i les organitzacions de consumidors, hauria de establir un estat federal amb competències

territorials clares, i hauria d'ampliar els dret d'emparament constitucional al drets socials col·lectius.

Josep Maria Estopà

Integrant de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca
(Mallorca)

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Projecte de Carta Magna, mancada d'eines per fer-la valer, i mediatitzada per l'herència del règim franquista i per lobbys que representen a una ínfima part de la societat espanyola.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, és una qüestió prioritària.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Eliminar el sostre del deute (darrera modificació imposada pel PSOE), reforçar els drets socials, fer canvis per a que els partits polítics siguin més clars, una democràcia més participativa, una justícia més independent i no polititzada i regular la finalització/continuïtat d'un Govern en funció de la seva incapacitat de complir el seu programa electoral.

Eli Gallardo

Llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració.
Màster en Direcció de RRHH. Estudis en Dret.

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

És la norma suprema d'un ordenament democràtic post-dictatorial, amb acords de mínims i una vocació de consolidació que sembla no arribar mai.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Era necessària una reforma el dia següent a la seva aprovació. Fou un acord de mínims, necessitava un rodatge democràtic, i de jurisprudència del TC i ja s'ha aconseguit. Ara cal una seguretat jurídica plena i recollir en la Constitució l'aplicació pràctica dels valors i principis que configuren les lleis, amb disposicions d'aplicació directa, no paraules abstractes.

És una qüestió prioritària jurídica i socialment. Jurídica perquè es consolidaria de forma efectiva la jurisprudència del TC i es donaria seguretat jurídica. I socialment, es reconeixerien drets i llibertats efectius en totes les branques de l'ordenament, des del civil fins el penal.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

L'apartat dels drets fonamentals i llibertat públiques, al Capítol II del Títol Primer, cal ser reformat d'una manera extensiva, per a evitar la tendència restrictiva actual. Una de les primeres mesures deuria ser recollir com a dret fonamental l'assistència jurídica gratuïta, per a complir amb plenitud amb l'article 24, i fer que per llei només es pugui desenvolupar aquest dret.

Per la vessant més competencial, haurien d'actualitzar-se els articles 148 i 149, recollint els nivells competencials que han estat reformats en les lleis de descentralització i els estatuts.

Quant al model territorial i els valors immaterials (com el concepte de nació), actualitzaria el sistema normatiu, fixant que Espanya és una nació jurídica (el concepte de nació és terreny relliscós) composta per altres nacions polítiques i culturals. Així superaríem el ridícul precepte de la “indisolubilidad de la nación española”, perquè una nació pot tenir accepcions molt diverses i no és un ens fix indestructible.

Eduardo Gamero

President del Foment del Turisme de Mallorca

- 1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.**

Molt positiva, si bé passat el temps cal plantejar-se alguna actualització del text Constitucional.

- 2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?**

Sí.

- 3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?**

La Corona, els Partits Polítics i els Sindicats.

Andreu Grimalt Rosselló

Director de la Fundació Gadeso

Editor d'ElPeriscopi

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Una norma que per circumstàncies històriques i manca de voluntat política no va afrontar els canvis amb la profunditat necessària.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, per descomptat. I, partint de la base que és la norma fonamental de l'estat, la prioritat és òbvia.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Com a primera passa, la derogació immediata de la reforma de l'article 135, que consagra la prioritat del pagament del deute al benestar de les persones.

Després, i des d'un debat seré i allunyat de radicalismes estèrils, s'ha d'adaptar la constitució als nous temps: model d'estat (sistema de govern, organització territorial), religió, participació política, divisió real de poders...

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Al 1978, la Constitució donà molt d'aire a la democràcia. Al 2013, la democràcia s'ha acabat tot aquell aire i no en troba de nou.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Tenc la sensació que la Constitució, al 78, no va ser important pel que deia, sinó pel que simbolitzava, pel que "no deia". Va ser, de qualche manera, el tret de sortida de la transició, una etapa que tot i tenir qualche ombra, va aportar molta llum en forma d'esperit democràtic, de capacitat d'arribar amplis consensos, de il·lusió col·lectiva, de ganes d'avançar i de fer les coses bé. Trob que tots aquests valors estan esgotat des de fa temps i és essencial encetar una nova etapa tal com va passar al 78 perquè aquesta etapa ja no dona més de si, i no ho dic per la crisi econòmica que vivim, ho dic perquè la crisi més greu que vivim és democràtica i de valors.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

3.- En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins continguts penses que hauria de tenir. Jo no entraria tant en els continguts com en l'esperit. L'Estat espanyol no només no encara els reptes que té pendents per arribar a convertir-se en una verdadera democràcia europea del 2013, sinó que té bastants tics regressius i preconstitucionals. Manca tarannà democràtic i sobra molt de populisme, de demagògia, de rigor i de irresponsabilitat. La Constitució al seu moment volia dir democràcia, i ara, precisament els que menys la

volien en aquells moments, l'empren justament per limitar a la democràcia, que és el vertaderament important.

Joan Huguet

Expresident del Parlament de les Illes Balears

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

No hi ha dubte que després de gairebé quaranta anys d'obscurantisme, la Constitució del 78 va suposar una autèntica glopada d'aire fresc impregnat de llibertat, democràcia, solidaritat i reconciliació nacional.

35 anys després, i amb una certa perspectiva històrica, el balanç és altament positiu. Ha demostrat que quan un poble treballa unit, no hi ha fronteres al progrés i és capaç d'aconseguir grans fites. Això és el que ha passat a Espanya, des del minut zero en què ens dotem d'una constitució de tots i per a tots.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

La Constitució ha de ser un cos viu i per tant ha de tenir la capacitat d'adaptar-se a les noves circumstàncies que demana la societat. Avui la seva modificació és necessària i imprescindible. No hem de tenir por de afrontar-la. Si som capaços de fer-ho, des de l'òptica del bé comú i no des de la perspectiva d'interessos polítics temporals, haurem guanyat el futur per a les generacions més joves.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Per a mi és necessari abordar la reforma constitucional de manera urgent en els següents camps:

1. Divisió i separació de poders., De forma real i efectiva.

2. Sistema electoral, amb llistes obertes i circumscripcions unipersonals.
3. Sistema autonòmic, tancat i sense privilegis d'unes comunitats sobre altres.
4. Partits polítics, democràtics i transparents, pel que fa a la seva organització, funcionament i finançament.
5. Una autèntica reorganització administrativa amb criteris de professionalització, eficàcia, eficiència, capacitat i mèrit

Francisca Mas

Advocada. Membre del Lobby de Dones de Mallorca.

Exdirectora de l'Institut Balear de la Dona

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Nascuda a un moment històric especial amb renuncièes importants. Els drets socials que contempla no han estat tutelats com cal i el model territorial està acabat.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, ha arribat l'hora de reformar algunes qüestions però no crec que sigui prioritari perquè els principals problemes d'hores d'ara, amb voluntat política es podrien encarar sense haver,la de reformar i amb i l'actual hegemonia política hi ha el perill de que el resultat fos un model menys social.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

- Configurar una democràcia més participativa, per exemple ampliant els temes que poden ser objecte de la Iniciativa Legislativa Popular i acceptar els referèndums vinculants
- Modificació de l'elecció i funcionament del Tribunal Constitucional, del Consejo General del Poder Judicial i del Fiscal General del Estado, perquè no siguin una prolongació del poder executiu a més de impedir una interpretació esbiaixada de la legislació constitucional.
- Incloure la possibilitat de canvi de model territorial.
- Eliminació del Senat.
- Modificació de la forma política de l'Estat per la república.

Pau Montserrat

Director editorial de iAhorro.com

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Una bona base que ha de ser millorada per adaptar-se al present d'una nova societat, que reclama més llibertat i millor gestió pública

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, ha arribat l'hora de reformar la Constitució. Vivim en una realitat molt diferent a la que va propiciar la Carta Magna. És hora de millorar-la per permetre que la diversitat sigui una forma d'integrar les diferents nacions que conviuen a l'Estat Espanyol d'una forma raonada, raonable i acceptada pels ciutadans actuals. I aconseguir una identitat com a Estat compartida, no centralitzada per alguns. Per altre banda, la diversitat no ha de ser obstacle per la optimització dels recursos públics. On hi ha institucions que dupliquen les funcions, hi ha malbaratament dels recursos públics i les conseqüències les coneixem tots.

És una qüestió important, però no la més urgent. La més urgent és aplicar mesures econòmiques que generin llocs de feina i riquesa present i futura. Equilibrar de forma raonable i amb temps les finances públiques, millorar la nostra educació, innovació, etc. Més endavant, amb una bona planificació i acord (cosa ben complicada amb els partits polítics actuals) es podria afrontar la reforma de la Constitució. Però com que part d'aquesta reforma es llevar poder als partits polítics majoritaris, no serà un procés senzill.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

La organització territorial d'Espanya. Hi ha nacions que no es senten ben tractades amb la configuració autonòmica; hauríem de trobar fórmules d'encaix, amb el sistema federal com a referència.

El sistema electoral, que destrueix la màxima d'un home, un vot. El política ha de ser un servidor dels ciutadans, no com ara que es pleguen a altres fonts de poder no democràtic.

La Corona hauria de ser una institució sotmesa completament a l'ordenament jurídic. No me fic en si ha de ser una democràcia amb monarquia o una república, però el que està clar és que el poble ha de ser el sobirà.

Llevar l'article que dona preferència absoluta al deute extern, per davant de pensions, per exemple. Espanya ha de complir amb les seves obligacions externes, però no per davant de les internes.

Una modernització del marc econòmic que defensi els drets de tots els agents econòmics i estigui millor embrancat amb la globalització de les decisions econòmiques.

En tot cas, el problema principal no és la Constitució, sinó les Lleis Orgàniques, que el dimoni està en els detalls.

Ferran Navinés

Economista

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Ja ha donat tot el què podia donar i ha estat menys del que havíem pensat.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, és prioritari.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

S'hauria de modificar en tres sentits: lligar la defensa de la democràcia a l'Estat de Benestar, incloure el dret a decidir per les nacionalitats històriques i no deixar cap poder econòmic fora del control democràtic de la societat, inclòs el BCE.

Josep Oliver

President de CAEB

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Fins ara ha estat la segona Constitució més duradora, després de la de l'any 1876. En fem una valoració positiva i li desitjam una llarga vida.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Pensam que no hi ha cap reforma urgent i en tot cas s'hi ha d'estudiar amb profunditat i arribar a consens.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

-

Manuel Pelarda

Secretari General d'UGT-Illes Balears

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

El sis de desembre de 1978, més jove i amb una nina d'un any, vaig haver de prendre moltes tasses de camamil·la per poder votar favorablement la Constitució. He de confessar que la vaig acceptar perquè tenia la convicció que no arribaria a la majoria d'edat. És a dir, que hi hauria una reforma profunda abans que es complissin els 18 anys des de la seva promulgació.

És obvi que no va ser així. Continuem amb una constitució inamovible quan es tracta de defensar la ciutadania però modificable quan interessa als que manen. Per tant, la meua valoració personal és negativa excepte alguna part com quan regula la protecció dels drets fonamentals. Aquells que em varen convèncer perquè la votàs amb l'argument que era nova i revolucionària i que el temps els donaria la raó s'equivocaren. Els resultats d'aquell error els podem trobar per tot arreu.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teua opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, aquesta constitució s'ha de sotmetre a una profunda reforma.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

En primer lloc, s'ha de demanar a la ciutadania si vol els Borbons com a monarques del nostre país. També s'ha de reforçar el paper de l'Estat del Benestar dins l'àmbit constitucional i finalment, s'ha de revisar l'estructura del poder territorial passant de l'actual model d'autonomies a un estat federal.

Aina Rado

Mestra

Expresidenta del Parlament de les Illes Balears

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Crec que la Constitució, va ser útil en els primers temps, tot i que la seva redacció final es va veure molt condicionada pels poders fàctics que en els primers anys de democràcia tenien molt de poder en el país. Per això varen quedar aparcats molts de temes que sempre havien estat irrenunciables pels partits d'esquerra, que segurament varen pecar de falta de valentia doncs, com es va veure més tard, la influència d'aquells poders no era tan gran com es pressuposava.

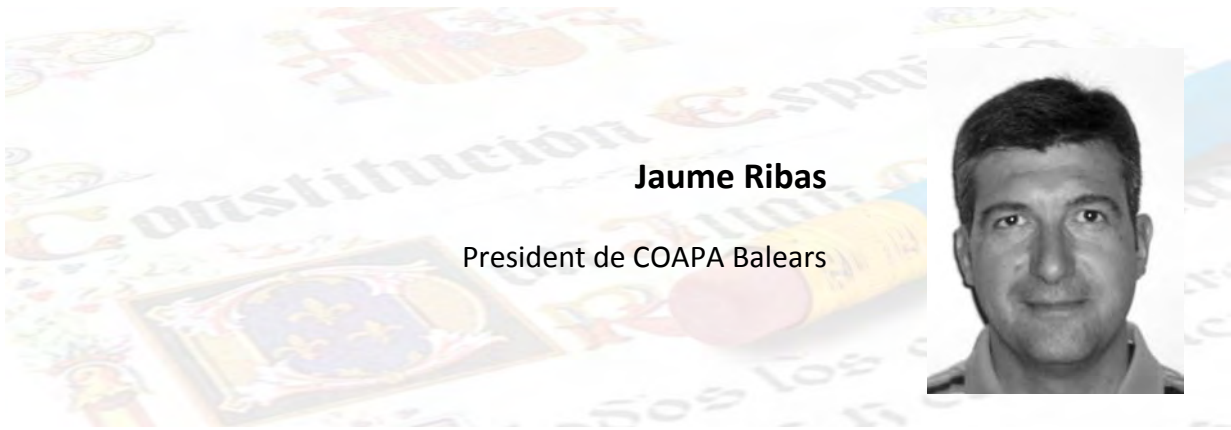
2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Sistema electoral, república o monarquia, configuració territorial de l'estat, finançament dels partits, sistema judicial...

Jaume Ribas

President de COAPA Balears

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Tot i que en el seu moment va ser una Constitució possibilista, la rigidesa del procediment de reforma ha fet que quedàs obsoleta en molts sentits.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí. I sí.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

És imprescindible una reforma del model territorial de la Constitució. S'ha de resoldre tant l'estructura federal/confederal com possibilitar el dret a decidir de les nacions que la conformen. S'ha de resoldre el debat república/monarquia. La meua opció personal és el de república ja que és un anacronisme que hi hagi drets hereditaris sobre la representació de l'estat.

També és necessari adaptar-la a les noves necessitats de participació dels ciutadans en els afers públics facilitant noves formes de participació directa com referèndums, iniciatives legislatives populars, eleccions directes, etc... S'ha de fer una reforma important de les institucions per fer-les més representatives i imparcials. Altre aspecte important és el de millorar el reconeixement dels drets socials i col·lectius dels ciutadans i la seva defensa.

Alfonso Rodríguez

Portaveu de FACUA Balears

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Entiendo que, posiblemente, en el momento de su redacción no cabía otra dada la delicada situación que vivía el País.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, ha llegado el momento de reformarla y debería ser una cuestión importante.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

En especial se deberían abordar cambios como los de la relación con la Iglesia, con la corona, derechos de los colectivos más criminalizados y desprotegidos: mujer, homosexualidad, matrimonio entre personas del mismo sexo, separación real de poderes, independencia real de la judicatura...

Miquel Rosselló

Periodista

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Hi ha tantes coses a reformar en aquesta constitució que ens sortiria més barato comprar-ne una de nova i tirar aquesta.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Per suposat, és impossible que una Constitució redactada fa 35 anys no necessiti una actualització. Negar-s'hi és com dir que seguim a la mateixa Espanya que hi havia a l'any 78.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Crec que el problema no és tant el què com el qui. Són molts els punts que és necessari actualitzar i està clar que els actuals polítics, que han contribuït activament en devaluar l'exercici públic, no poden ser els que guïïn aquest procés. Ja hem vist més d'una vegada per què fan servir el seu poder quan volen modificar-ne algun punt: per beneficiar-se'n. Mentre no s'aconsegueixi trobar un mecanisme que desvinculi el tacticisme polític de la seva redacció, reformar-la no servirà de res. Quan la Constitució ha de ser reformada pels mateixos que fan necessària la seva esmena, malament.

Pere Salvà

Catedràtic de Geografia Humana a la UIB

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Des de la perspectiva històrica la promulgació de la Constitució fou un import avanç respecte a l'anterior situació que representava el règim franquista.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, per a mi és una qüestió prioritària la seva reforma, doncs ha quedat obsoleta davant les actuals circumstàncies socioterritorials.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Establir noves possibilitats per a l'articulació territorial espanyola, consolidar el dret a la consulta i participació de la societat civil i avançar en els drets ciutadans generals garantint que la seva continuació no pugui ser menyspreada pels polítics de torn.

Jaume Sureda

Catedràtic d'universitat. Director del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la UIB

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

Ha proporcionat bons fruits. Però fins i tot l'arbre més fort arriba a fer-se malbé si no li tallen les branques velles. Podar-lo (i empeltar-lo si convé) és la forma de que pugui continuar creixent.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí, crec que ha arribat l'hora. Crec que cal encarar els canvis. En 35 anys hi ha hagut dues reformes, ambdues vinculades a la pertinença a la UE, i sembla que ja és ben hora...

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Hi ha coses que no m'entren al cap. Per exemple: no entenc que una llei aprovada per un parlament autonòmic i per l'espanyol, i posteriorment ratificada en referèndum, pugui ser anul·lada per un tribunal. Tampoc entenc les reticències a una organització federal de l'Estat. No puc donar passada que encara hi hagi discriminacions per raons de gènere o que de cada dia els rics siguin més rics i els pobres més pobres. Em produeix angúnia i ràbia a l'hora la desigualtat creixent, el segrest de la participació per uns representants dòcils que en lloc de passar comptes amb els electors ho fan amb uns aparells professionalitzats...

Els meus coneixements en temes jurídics són nuls. Vull dir que no sé si res de tot el que he dit es pot solucionar modificant la Constitució; crec que sí. Idò per aquí anirien els canvis que m'agradaria veure.

Luis Tato

Representant Gestha Balears
(Sindicat de Tècnics del Ministeri d'Hisenda)

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

La Constitución ha seguido un camino de más a menos ya que ha pasado de un catálogo de derechos y obligaciones fundamentales a ser un catálogo de derechos virtuales de difícil ejercicio.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Sí hay que reformarla y es prioritaria para recuperar la confianza de los ciudadanos

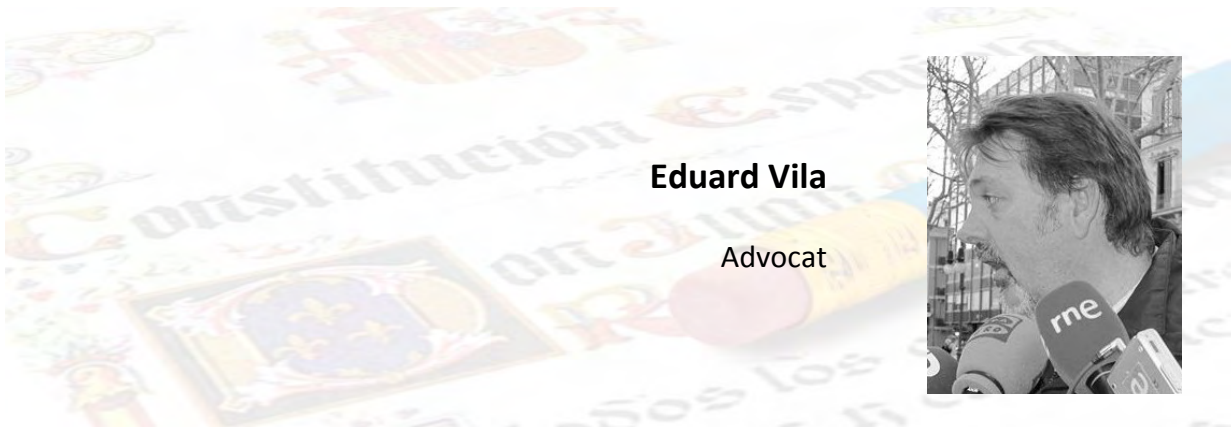
3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

- Artículo 14: Debe reforzarse el principio de igualdad ante la ley

- Artículo 24: Debe garantizarse la tutela judicial efectiva mediante la gratuidad cuando se vea afectado algún derecho fundamental, el ciudadano debe poder acudir sin la carga del abogado (que nunca se sabe que intereses defiende) , el procurador (figura del pasado que actualmente es un cartero de lujo innecesario) y las tasas judiciales, para que la indefensión no provenga de causas económicas, ya que la justicia gratuita sólo ampara algunos casos.

- Artículo 31: Los principios de igualdad y progresividad no se cumplen y no se exigen responsabilidades al gobierno ni a la administración que debe garantizarlos.

- Artículo 47: El derecho a una vivienda digna y la obligación de la administración de impedir la especulación con el suelo, no sólo no se garantiza sino que se ha promovido la especulación para aumentar los ingresos tributarios arruinando a las clases medias y bajas con préstamos impagables que han llevado a los bancos a echar a la calle a miles de ciudadanos.

1. Un twit (140 caràcters) valorant la Constitució Espanyola en el seu 35è aniversari.

35 años de Constitución y nunca nadie en ningún partido ha gobernado y luchado contra la especulación, como ordena expresamente el Art. 47.

2. Opines que ha arribat l'hora de fer-li alguna reforma? Si la teva opinió és afirmativa, creus que és una qüestió prioritària?

Creo que es innecesaria. Lo que es necesario es, al desarrollar sus artículos, hacerlo con leyes y sobretodo con medios económicos para que se puedan aplicar. No se puede hacer una ley sin dotarla económicamente.

De nada sirve tener la séptima mejor Constitución del mundo si no la dotas con medidas y presupuesto para ejecutarla.

3. En cas que pensis que cal una reforma constitucional, quins són continguts fonamentals que hauria de tenir?

Un ejemplo muy claro es la Ley de Dependencia: no es hacer la ley, es darle dinero para que se desarrolle.